

High-techbedrijf op zoek naar structuur

Teelt van GPS en rietzwenkgras

Marcia Stienezen en Gert van Duinkerken

De eerste ervaringen op het High-techbedrijf met de teelt van GPS en rietzwenkgras zijn positief; opbrengst en voederwaarde zijn goed. De ervaringen met het vervoederen in de komende winter moeten uitwijzen of het aandeel snijmaïs in het rantsoen gedeeltelijk wordt vervangen door GPS en of het aandeel Engels raaigras gedeeltelijk wordt vervangen door rietzwenkgras.

Op het High-techbedrijf bestaat het ruwvoer voor de melkkoeien voor 50% uit graskuil en 50% uit snijmaïskuil. Het gras bestaat overwegend uit een monocultuur van Engels raaigras en wordt uitsluitend gemaaid en ingekuuld. Afhankelijk van de groeiomstandigheden en het oogsttijdstip bevatten sommige partijen graskuil weinig structuur. Hierdoor kunnen problemen optreden met de herkauwactiviteit en de penswerking van de koeien. De bedrijfsboer koopt daarom regelmatig graszaadstro aan en voegt dat via de voermengwagen toe aan het rantsoen.

Het High-techbedrijf experimenteert dit jaar met GPS en rietzwenkgras om het structuurgehalte van het ruwvoerrantsoen te verhogen. Tot nu toe zijn alleen de eerste resultaten over de teelt bekend. De komende winter worden de GPS en het rietzwenkgras gevoerd aan de koeien. Meer over GPS, rietzwenkgras en de ervaringen met het vervoederen van deze gewassen in de volgende nummers van PraktijkKompas. Dit artikel vertelt de eerste ervaringen over de teelt van GPS en rietzwenkgras.

Door het telen van structuurrijkere gewassen op het High-techbedrijf zou de aankoop van structuur achterwege kunnen blijven. Voorwaarde is wel dat de teelt eenvoudig is en de kostprijs niet stijgt. Twee gewassen bieden mogelijk perspectief:

1. GehelePlantenSilage (GPS) van tarwe of triticale en
2. rietzwenkgras in een mengsel met Engels raaigras.

Teelt GPS

In het najaar van 2001 is 3 ha tarwe van het ras Bristol ingezaaid voor de teelt van GPS. Er is voor tarwe gekozen omdat dit gewas op kleigrond de beste opbrengst geeft. Het ras Bristol geeft een kort gewas waardoor verhoudingsgewijs veel aar geoogst kan worden.

Op 12 maart is de tarwe bemest met 92 kg stikstof uit kunstmest. Omdat het te nat was kon er geen dierlijke mest uitgereden worden met de zodenbemester. 23 april is het gewas bemest met 99 kg stikstof uit kunstmest. In het najaar en in het vroege voorjaar stond het gewas erg hol. Om onkruid te bestrijden en het uitstoelen van het gewas te bevorderen is het gewas in maart gewiedegd. De tarwe stoelde goed uit en het straatgras werd goed onderdrukt. Er zijn geen bespuitingen tegen onkruid of schimmelziekten uitgevoerd.

8 juli is de tarwe gehakseld. Door het vochtige weer was het erg lastig om het juiste oogstmoment vast te stellen. Vanaf eind juni zijn er wekelijks drogestofmonsters van een aantal planten genomen om de afrijping te volgen. Bij de oogst was het drogestof percentage 37%. Het streven was 35% à 40%. Er is 13,7 ton drogestof per hectare geoogst. De resultaten van het voederwaarde onderzoek staan in de tabellen 1 en 2.

Teelt "rietzwenkgras"

Begin oktober 2001 is 1 ha grasland geploegd en ingezaaid met een mengsel van Engels raaigras (20% Barnhem) en rietzwenkgras (80% Bariance). Er is 20% Engels raaigras ingezaaid om de bodem snel te bedekken; rietzwenkgras vestigt zich namelijk erg langzaam. Rietzwenkgras staat erom bekend dat het gras niet altijd graag gevreten wordt door het vee, maar het heeft een hoge structuurwaarde en de voederwaarde is goed. Bariance is veredeld op smakelijkheid, er zitten minder scherpe haartjes op de zijkant van de bladeren. De opname door het vee is geen probleem wanneer rietzwenkgras wordt ingekuuld. Op het High-tech bedrijf wordt al het gras ingekuuld.

Ondanks de late zaaidatum kwamen zowel het rietzwenkgras als het Engels raaigras goed op; 6 mei was het bezettingspercentage van de bodem 90% waarvan 59% werd ingenomen door rietzwenkgras en 27% door Engels raaigras. In de eerste snede was nogal wat muur aanwezig (8%). Na het maaien van de eerste snede was de muur verdwenen. Hoewel het rietzwenkgras wel goed in het bestand aanwezig was, was het nog moeilijk te herkennen. De bladeren waren zeer fijn waardoor het geoogste product voornamelijk uit Engels raaigras bestond. Het exacte aandeel rietzwenkgras in het geoogste product is niet bekend.

Na de oogst van de eerste snede kwam het rietzwenkgras sterker naar voren. Het rietzwenkgras was duidelijk herkenbaar aan de gerolde spruit, de oortjes en de grovere bladeren. Om de zode te sparen is er in het voorjaar geen drijfmest uitgereden. Het land was erg nat en de zode nog vrij open

waardoor de kans op beschadiging van de grasmat en de kans op het optreden van structuurschade groot was. In plaats hiervan is op 11 maart 147 kg stikstof en 74 kg fosfaat met kunstmest toegediend. Dit lijken behoorlijke giften maar deze passen bij een NLV van 100 en een P-AL van 22. Het streven was om in de eerste snede 4 ton droge stof per hectare te oogsten. Door de natte weersomstandigheden kon er pas 15 mei gemaaid worden en was de opbrengst 4,8 ton kg droge stof per hectare. Het gewas is gemaaid met de maai-

kneuzer, 2 keer geschud en na één dag gehakseld en ingekuild. De resultaten van het voederwaarde onderzoek staan in de tabellen 1 en 2.

Het onderzoek op het high-techbedrijf is uitgevoerd in opdracht van c.q. wordt gefinancierd door het Productschap Zuivel.

Tabel 1 Resultaten voederwaarde onderzoek tarwe GPS 2002 op High-techbedrijf

Bepaling	Waarde	Streeftraject	Gemiddelde GPS kuilen 2002 ¹
DS (g/kg)	359	280-440	377
VEM (per kg ds)	795	820-860	767
DVE (g/kg ds)	34	35-45	33
OEB (g/kg ds)	-12	-25 - +25	1
Structuurwaarde	1,9	2,0-3,0	2,2
NH ₃ -fractie (%)	7	< 8	11
Ruw eiwit (g/kg ds)	81	70-130	90
Ruwe celstof (g/kg ds)	225	180-260	246
Ruw as (g/kg ds)	99	40-80	85
VCOS (%)	69,8	69-74	67,0
Zetmeel (g/kg ds)	215	200-350	203
NDF (g/kg ds)	571		450
ADF (g/kg ds)	271		233
ADL (g/kg ds)	44		23

¹ Bron: Blgg Oosterbeek

Tabel 2 Resultaten voederwaardeonderzoek kuil van mengsel van rietzwenkgras en Engels raagrass 2002 eerste snede High-techbedrijf

Bepaling	Waarde	Streeftraject	Gemiddelde 2002 van voorjaarsgraskuilen ¹
DS (g/kg)	398	300-500	414
VEM (g/kg ds)	831	880-940	868
DVE (g/kg ds)	64	70-85	70
OEB (g/kg ds)	38	25-65	46
Structuurwaarde	3,2	2,6-3,0	3,1
NH ₃ -fractie (%)	16	< 8	11
Ruw eiwit (g/kg ds)	143	160-190	163
Ruwe celstof (g/kg ds)	293	230-260	270
Ruw as (g/kg ds)	136	90-120	113
VCOS (%)	75,6	76-80	75,9
Suiker (g/kg ds)	28	60-140	67
NDF (g/kg ds)	528	420-500	504
ADF (g/kg ds)	322	240-290	298
ADL (g/kg ds)	29	20-30	28

¹ Bron: Blgg Oosterbeek